

Για τήν Διαφάνεια, τήν Ἀξιοκρατία καί τήν Ἐμεση Δημοκρατία

(ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ)

Βασίλης Ἀ. Ζοῦκος*

4 Μαρτίου, 2004

Εἰσαγωγή

Τὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ, ἀποτελεῖ μιὰ προσπάθεια γιὰ τὴ συστηματοποίηση κάποιων προσωπικῶν ἀπόψεων ποὺ ἀφοροῦν τὰ πολιτικοκοινωνικά πράγματα τῆς χώρας μας.

Γράφτηκε μέσα σὲ περιορισμένο χρονικὸ πλαίσιο, καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ διακρίνεται ἀπὸ ἐλλείψεις, παραλείψεις ἴσως καὶ λάθη. Τὸ κίνητρο γιὰ τὴ συγγραφή του εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐκτίμηση τοῦ γράφοντα ὅτι τὸ σημερινὸ πολίτευμα τῆς χώρας μας ἀφ' ἑνὸς εἶναι ἀνεπαρκὲς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν κοινωνικῶν μας προβλημάτων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀποτελεῖ τροχοπέδη γιὰ τὴ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ὑπαρξῆς καὶ ζωῆς μας. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ μὲ ὀδηγεῖ στὴν υἱοθέτηση τῆς Ἐμεσης Δημοκρατίας ὡς πολιτειακοῦ πλαισίου ποὺ θὰ διευκολύνει τὴ πραγμάτωσή της εὐτυχίας τοῦ συνόλου τῶν συμπολιτῶν μας.

Τὸ ἐρέθισμα γιὰ τὴ συγγραφή, ἦταν ἡ πρόσφατη τηλεοπτικὴ "συζήτηση" τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν μὲ ἀφορμὴ τὴ προεκλογικὴ περίοδο ποὺ ζοῦμε. Διαπίστωση ὅτι οἱ ἀπόψεις καὶ ἡ προσέγγιση τῶν ζητημάτων ποὺ ἀκολουθῶ, δὲν υἱοθετοῦνται ἀπὸ κάποιο "ἐπίσημο" πολιτικὸ φορέα. Ἔτσι ἀποφάσισα νὰ θέσω αὐτὲς τὶς σκέψεις/προτάσεις σὲ δημόσια κριτικὴ, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συνεισφέρουν στὴ βελτίωση τῆς ὑπάρχουσας κατάστασης.

Κάθε εἶδους κριτικὴ, ἐπισημάνση, καὶ ἀντίλογος εἶναι ἐπιζητούμενος καὶ κάλοδεχόμενος ἀπὸ τὸν συγγραφέα.

Σκέψεις καὶ Διαπιστώσεις γιὰ τὸ Πολίτευμα

Ζοῦμε στὴ χώρα μας τὸ πολίτευμα τῆς "ἀντιπροσωπευτικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας". Καλὸ εἶναι νὰ προβληματιστοῦμε λίγο πάνω σὲ αὐτὸ τὸ συγχρότημα

*e-mail: zoukos@softlab.ece.ntua.gr

έννοιῶν.

Ἀντιπροσωπευτική, σημαίνει ὅτι κάποιοι μας ἐκπροσωποῦν,

Κοινοβουλευτική, σημαίνει ὅτι αὐτοὶ οἱ ἐκπρόσωποι ποὺ ἐκλέγονται σύ-
γχοροῦν τὸ κοινοβούλιο (Βουλὴ) ὅπου διαλέγονται καὶ ἀποφασίζουν,

Δημοκρατία, σημαίνει ὅτι τὴν ἐξουσία τὴν ἔχει ὁ Δῆμος δηλαδὴ τὸ σύνολο
τῶν πολιτῶν τῆς χώρας.

Τώρα ἂν αὐτὰ τὰ τρία συντίθενται μεταξύ τους, καὶ δὲν ἀντιτίθενται, εἶναι ἕνα
ζήτημα ποὺ χρειάζεται κάποια ἀνάλυση. Κατὰ τὴ γνώμη μου, οἱ ἔννοιες αὐτὲς
εἶναι ἀντιτιθέμενες. Πῶς ἐξουσιάζει ὁ Δῆμος, ἂν τελικὰ τὴν ἐξουσία τὴν ἀσχοῦν
οἱ ἐκπρόσωποί του;

Αὐτὴ ἡ θεμελιωδὴ ἀντίφαση, μεταξύ ἐκπροσώπων καὶ ἐκπροσωπούμενων, εἶ-
ναι κατὰ τὴ γνώμη μου ἡ κυρία αἰτία τῶν προβλημάτων τοῦ σημερινοῦ πολιτεύ-
ματος.

Ἐπὶ ὑπάρχουν τρεῖς διακριτὲς ἐξουσίες στὸ πολίτευμα τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς
κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας:

1. Ἡ *νομοθετικὴ* δὴλ. ἡ Βουλὴ.
2. Ἡ *ἐκτελεστικὴ* δὴλ. ἡ κυβέρνησις μὲ ἐκτελεστικὸ ὄργανο τὸν κρατικὸ
μηχανισμό.
3. Ἡ *δικαστικὴ* δὴλ. τὸ δικαστικὸ σῶμα καὶ οἱ μηχανισμοὶ ἀπόδοσης δικαιο-
σύνης.

Θὰ ἀσχοληθῶ ἀποκλειστικὰ σχεδὸν μὲ τίς δυὸ πρῶτες ἐξουσίες. Ἄλλὰ πρὶν
προχωρήσουμε θεωρῶ σκόπιμο νὰ διευκρινίσω τὴν ἔννοια τῆς ἐξουσίας.

Ἐξουσία σημαίνει κυριαρχία. Αὐτὴ ἡ κυριαρχία ἀσχεῖται ἀπὸ τὸν κρατικὸ
μηχανισμό. Τὸ κράτος δὴλ. ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἀσχεῖ τὰ κυριαρχικά του
δικαιώματα μέσα σὲ πλαίσια ποὺ καθορίζονται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους
τῆς χώρας. Ἐπομένως, τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ νόμοι εἶναι αὐτοὶ ποὺ διέπουν τὴ λει-
τουργία τῆς κοινωνίας μας. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὴν ὕψιστη ἐξουσία τῆς κοινωνίας.

Γεννιέται τὸ ἐρώτημα: Ποιοὶ θέτουν τοὺς νόμους;

Στὸ καθεστῶς ποὺ ζοῦμε, τὸ νομοθετικὸ ἔργο ἀνήκει στὴ Βουλὴ, δηλαδὴ
στοὺς ἐκλεγμένους ἐκπροσώπους μας.

Σκοπὸς τῶν Νόμων: Ἡ Πραγμάτωση τοῦ "κοινοῦ καλοῦ"

Τὸ ἐρώτημα γιὰ τὴ σκοπιμότητα τῶν νόμων ἔχει τεθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ.
Σκοπὸς τῶν νόμων δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος παρὰ ἡ πραγμάτωση τοῦ *κοινοῦ*
καλοῦ ποὺ τὸ ὀρίζω σὰν τὴ σύμπτωση τῆς προσωπικῆς εὐτυχίας κάθε πολίτη. Οἱ
νόμοι δὴλ. νὰ προωθοῦν τὸ *συλλογικὸ συμφέρον*. Ἀναρωτιώμαστε: Προωθοῦν
τὸ συλλογικὸ συμφέρον οἱ νόμοι ποῦ ὑπάρχουν σήμερα στὴ χώρα μας;

Ἡ Διακυβέρνηση τῆς Χώρας

Ἡ κυβέρνηση τῆς χώρας ἐκλέγεται ἀπὸ τὴ Βουλὴ, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ὕψιστο νομοθετικὸ σῶμα τῆς πολιτείας. Ὁ ρόλος τῆς κυβέρνησης εἶναι διαχειριστικός: Διαχειρίζεται τοὺς δημόσιους ὀργανισμοὺς καὶ ἰδρύματα, πάντα μέσα στὸ πλαίσιο τῶν νόμων. Ἐπομένως ὁ ρόλος τῆς εἶναι *ἱεραρχικὰ κατώτερος* ἀπὸ αὐτὸν τῆς Βουλῆς. Ἡ κυβέρνηση λογοδοτεῖ στὴ Βουλὴ, δὲν λογοδοτεῖ ὅμως ἄμεσα στοὺς πολίτες. Στοὺς πολίτες λογοδοτεῖ κάθε 4 χρόνια μέσω τῶν ἐκλογῶν. Ἄς ἀναρωτηθοῦμε: Πόσο μποροῦμε νὰ ἐλέγξουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τὴ κυβέρνησή μας;

Τὰ Ἀποτελέσματα τῆς Ἐκπροσωποκρατίας

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ἡ κυβέρνηση ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν πολιτῶν, ἔχει πολλὰ συνέπειες στὴ κοινωνία. Συνέπειες ποὺ μποροῦν νὰ χαρακτηριστοῦν σὰν ἐπιβλαβεῖς γιὰ τὴ πλειοψηφία τῶν πολιτῶν. Θὰ ἀπαριθμήσουμε στὴ συνέχεια ἐνδεικτικὰ μερικὲς ἀπὸ αὐτές.

Ὀλιγαρχικὴ Διακυβέρνηση τῆς Χώρας. Κομματοκρατία, Οἰκογενειοκρατία.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω δεδομένα, δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι στὴ χώρα μας, τὴν ἐξουσία τὴν ἀσχεῖ μία πολὺ μικρὴ μερίδα συμπολιτῶν μας. Αὐτὴ ἡ μερίδα – οἱ ἐπάγγελματιες πολιτικοὶ – ποὺ ἔχει κατοχυρώσει ἰδιαίτερα προνόμια¹ μέσα ἀπὸ τὴ ψήφιση νόμων, κατορθώνει νὰ ἐπιβάλλει τὴ βούλησή της στὴ πλειοψηφία. Αὐτὴ ἡ ἐπιβολὴ γίνεται κυρίως μέσα ἀπὸ συναινετικοὺς μηχανισμοὺς ὅπως τὰ κόμματα, ἀλλὰ κύριως μέσα ἀπὸ τὰ Μαζικὰ Μέσα Ἐνημέρωσης μὲ πρῶτο "βιολί" τὴ τηλεόραση. Αὐτὴ ἡ ὀλιγαρχία, πριμοδοτεῖται ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα δομὴ τῶν πολιτικῶν κόμματων, στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ὁποίων ἐπικρατεῖ μέσω οἰκογενειοκρατικῶν πρακτικῶν. Ἡ χώρα οὐσιαστικὰ διοικεῖται ἀπὸ μία ὀλιγαριθμὴ συντεχνία πολιτικῶν καὶ δημοσιογράφων ποὺ καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τοὺς ἐξαρτῶνται ἀπὸ κέντρα ἀποφάσεων λιγώτερο γνωστὰ στὸ κοινωνικὸ σύνολο.

Ἐξουσία τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας στὴν Ἐκτελεστικὴ

Στὶς ἐκλογὲς καλοῦμαστε νὰ ὀρίσουμε ἐκπροσώπους γιὰ δυὸ διακριτὰ πράγματα:

- α. Γιὰ τὸ νομοθετικὸ σῶμα ποὺ εἶναι ἡ Βουλὴ,
- β. Γιὰ τὴν ἡγεσία τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ποὺ εἶναι ἡ κυβέρνηση τῆς χώρας.

Γιατί αὐτοὶ οἱ δυὸ ρόλοι νὰ μπλέκονται; Γιατί νὰ μπερδεύεται τὸ διαχειριστικὸ μέρος μὲ τὸ νομοθετικὸ; Στὴ πράξη αὐτὸ ποὺ συμβαίνει εἶναι ὅτι ἡ κυβέρνηση εἶναι αὐτὴ ποὺ ἐπιβάλλει τοὺς νόμους τῆς στὸ κοινοβούλιο. Αὐτὴ ἡ ἀντιστροφὴ τῶν ρόλων, δηλ. νὰ γίνεται πρωτεύοντας ὁ ρόλος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας σὲ σχέση μὲ τὴ νομοθετικὴ, εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου μιὰ πηγὴ ἀνωμαλίας γιὰ τὸ

¹ Ὅπως εἰδικὸ μισθολόγιο, σκανδαλωδῶς πρόωρη συνταξιοδότηση, ἀκόμα καὶ εἰδικὲς παρῶντες ὅπως πολυτελὴ αὐτοκίνητα!

πολίτευμα. Ἡ ἐξουσία μετατοπίζεται ἀπὸ τὸ κοινοβούλιο στὴ κυβέρνηση, δῆλ. σὲ ἓνα ὀλιγάριθμο ἐπιτελεῖο, τὸ ὁποῖο τελικὰ δὲν λογοδοτεῖ πουθενά, παρὰ στὸ ἐκλογικὸ σῶμα κάθε 4 χρόνια. Ἄν αὐτὸ ἀποτελεῖ Δημοκρατία, εἶναι ἓνα ζήτημα ποῦ θὰ πρέπει νὰ μας προβληματίσει σοβαρὰ².

Κράτος καὶ Κυβέρνηση Διαχειριστὲς τῆς ἀ-νομίας, παρα-νομίας καὶ ἀντιφατικῆς πολυ-νομίας

Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολικὸ νὰ συμπυκνώσω τὴ πεμπτοσύνη τῆς Ἑλληνικῆς Κρατικῆς πολιτικῆς, στὴ διαχείριση τῆς ἀ-νομίας, παρα-νομίας, καὶ ἀντιφατικῆς πολυ-νομίας. Ἄς γίνω πιὸ συγκεκριμένος:

Ἄ-νομία: Μπροστὰ σὲ νέα κοινωνικὰ φαινόμενα καὶ πρακτικὲς, τὸ Ἑλληνικὸ κράτος κράτησε σχεδὸν πάντα γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα τὴ θέση τῆς ἀ-νομίας. Δηλαδή, ἄφηνε τὰ πράγματα νὰ ἐξελισσονται σὰν νὰ μὴν ὑπάρχει νόμος γιὰ τὴ διευθέτησή τους.

Σὲ αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα, ἐπικρατοῦσε ὁ νόμος τῆς φυσικῆς ἰσχύος (δῆλ. τὸ δίκαιό του ἰσχυρότερο). Κατόπιν ἐρχόταν ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ νομοθετοῦσε. Ἡ νομοθέτηση ποῦ γινόταν περιλάμβανε πάντα "μεταβατικὲς διατάξεις" οἱ ὁποῖες εὐνοοῦσαν κάποιες κατηγορίες ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ εἶχαν κάποια δραστηριότητα καὶ οὐσιαστικὰ ἀκύρωναν τὴ νόμιμη δραστηριότητα τῶν μεταγενέστερων.

Παραδείγματα:

1. Ἡ μεταναστευτικὴ πολιτικὴ. Ἄφοῦ ἄφησε χωρὶς οὐσιαστικὸ νομικὸ πλαίσιο νὰ μποῦν σωρηδὸν μετανάστες καὶ λαθρο-μετανάστες στὴ χώρα μας, μὲ μεγάλη καθυστέρηση ἄρχισε νὰ ἐπεξεργάζεται σχέδια νόμων γιὰ τὴ μεταναστευτικὴ πολιτικὴ, μὲ τὸ βάρος ὅμως τῶν τετελεσμένων γεγονότων.
2. Ἡ πολιτικὴ ἀπέναντι στὰ ἰδιωτικὰ ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα. Ἄφοῦ μὲ διάφορες "προσωρινές" χαριστικὲς καὶ εὐμετάβολες ρυθμίσεις ἐκχώρησε τὶς ραδιοσυχνότητες σὲ ἰδιῶτες, καὶ ἀφοῦ δημιουργήθηκε μιὰ νέα τάξη ἰσχυρῶν μεγιστάνων τῶν ΜΜΕ, ἀποφάσισε νὰ "νομοθετήσει" πάντα μὲ τὸ κράτος τῶν τετελεσμένων γεγονότων.
3. Ἡ ἀνυπαρξία ἐθνικοῦ κτηματολογίου. Αὐτὸ ἀποτελεῖ κορυφαῖο ἐθνικὸ κρατικὸ σκάνδαλο. Τὸ κράτος δὲν καταγράφει, καὶ ἀποτυπώνει μὲ ἐπιστημονικὰ ἀδιάβλητο τρόπο τὴ περιουσία του, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ κρατικὴ ἰδιοκτησία νὰ γίνεται ἀντικείμενο συνεχῶν καταπατήσεων, συνεχῶν φωτογραφικῶν νομοθετικῶν ρυθμίσεων, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ἰσχυρῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων.

Παρα-νομία: Ἄν ἡ διαχείριση τῆς ἀ-νομίας, ἦταν "ἐλλάσων" ἀδίκημα, τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος προχώρησε πιὸ πέρα: Στὴ διαχείριση τῆς παρανομίας. Λαμπρὸ παράδειγμα αὐτῆς τῆς διαχειριστικῆς πολιτικῆς, ἦταν οἱ περίφημες ρυθμίσεις γιὰ τὶς "ἐντάξεις" τῶν αὐθαιρέτων στὰ "σχέδια πόλης" ποῦ θὰ ἐκπονούντουσαν στὸ

²Φανταστεῖτε τὸ ἀνάλογο, νὰ ἐπιβάλλει ὁ διαχειριστὴς τῆς πολυκατοικίας καὶ τὸν κανονισμὸ τῆς!

μέλλον. Πριν από κάθε τέτοια νομοθετική ρύθμιση, οι εξαγγέλοντες αυτή, διατυπώνουν ότι τὸ κάνουν για νὰ μὴν υπάρξει "νέα γενιὰ αὐθαϊρέτων".

Ἀντιφατικὴ πολυ-νομία: Αὐτὴ ἡ τελευταία κατηγορία διαπλέκεται μὲ τὶς δύο πρῶτες. Ἡ φάση τῆς ἀ-νομίας τὴ διαδέχεται ἡ φάση τῆς πολυ-νομίας, ἡ ὁποία ἐπειδὴ προσπαθεῖ νὰ διευθετήσῃ ἀντιφατικὰ τετελεσμένα γεγονότα καὶ ἀντικρουόμενα συμφέροντα, πολλὰς φορὲς καταλήγει στὴν ἀντιφατικὴ πολυνομία. Πλειάδα τροπολογιῶν καὶ ρυθμίσεων, κυκεῶνας παραγράφων, ποὺ οὐσιαστικὰ μπορεῖ νὰ μὴν ρυθμίζουν τίποτε!

Ἐνα παράδειγμα εἶναι αὐτὸ τῆς νομοθεσίας γύρω ἀπὸ τὴν αὐθαϊρετὴ δόμηση καὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν αἰγιαλῶν καὶ δασικῶν ζωνῶν.

Ἡ Ἐκπτώση τῆς Ἰδιότητος τοῦ Πολίτη

Ὁ πολίτης στὸ σημερινὸ πολίτευμα εἶναι οὐσιαστικὰ *ὑπήκοος* μὲ τὰ λεγόμενα "ἀτομικὰ διακαιώματα" καὶ "ἐλευθερίες".

Στὴ πράξη δὲν μπορεῖ νὰ ἐξασκήσῃ νομοθετικὸ ἔργο, οὔτε καὶ νὰ ἐλέγξει τὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας του. Τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει εἶναι διαμαρτύρεται εἴτε ἀτομικὰ (μέσα ἀπὸ παραστάσεις, μέχρι καὶ ἐμφανίσεις σὲ τηλεοπτικὰ παράθυρα), εἴτε συλλογικὰ μέσα ἀπὸ ἀπεργίες, πορείες καὶ διαδηλώσεις καὶ κάθε 4 χρόνια στὶς ἐκλογὲς νὰ "καταψηφίσει" τὴ τρέχουσα κυβέρνηση.

Ἄναρωτιέμαι γιατί θὰ πρέπει ὁ ἔλεγχος τῶν νόμων καὶ τῶν κυβερνήσεων νὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ τέτοιες μορφές. Δὲν θὰ ἦταν προτιμώτερο, νὰ δίνεται τοὺς πολίτες τὸ δικαίωμα νὰ προτείνουν νόμους, νὰ ἀνακαλοῦν νόμους τῆς βουλῆς καθὼς καὶ τοὺς ἐκλεγμένους ἐκπροσώπους;

Τὸ "Δημοκρατικὸ Ἐλλειμα"

Γιατί τόσα χρόνια ἀπὸ τὴ μεταπολίτευση καὶ μετὰ, δὲν ἔχει διεξαχθεῖ παρὰ μόνον ἓνα δημοψήφισμα στὴ χώρα μας; (Αὐτὸ γιὰ τὴ μορφή τοῦ πολιτεύματος Βασιλευμένης/ Ἀβασίλευτης δημοκρατίας τὸ 1974). Δὲν ὑπῆρξαν γεγονότα σταθμοὶ ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὴν ἐκπεφρασμένη θέληση τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν; (Π.χ. ἔνταξη στὴν ΕΕ, ἔνταξη στὸ κοινὸ νόμισμα, διεξαγωγή τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, ἀσφαλιστικὲς ρυθμίσεις).

Αὐτὸ τὸ "δημοκρατικὸ ἔλλειμα" ὅπως τὸ ἀποκαλοῦν ὀρισμένοι, εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου τὸ βασικὸ μειονέκτημα τῆς σύγχρονης ἀντιπροσωπευτικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας. Αὐτὸ τὸ "ἔλλειμα" εἶναι πηγὴ συγκρούσεων καὶ ἀνώφελων ἀντιπαράθεσων, καθὼς καὶ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξη τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν.

Ἡ Νομιμότητα τῶν Νόμων

Γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες, οἱ νόμοι τῆς πολιτείας, ἔχουν σκοπὸ ὄχι μόνον σωφρονιστικὸ ἀλλὰ κυρίως διαπαιδαγωγικὸ. Νὰ βοηθήσουν δηλ. τοὺς πολίτες νὰ γίνουν ἄξιοι καὶ ἱκανοὶ γιὰ τὴ διαχείριση τῶν κοινῶν τῆς πόλης τους. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ οἱ νόμοι τοὺς ἦταν ἀποτέλεσμα μεγάλης σκέψης καὶ συζήτησης. Σὲ

μια πολιτεία στην οποία οι νόμοι έχουν γίνει με βάση το παραπάνω πλαίσιο, δεν μπορούμε να μιλάμε για "διαπαιδαγωγητικό" χαρακτήρα των νόμων. Στερούνται λοιπόν ηθικής νομιμότητας (δηλ. νομιμότητας στη συνείδηση του κάθε πολίτη) και οδηγούν τους πολίτες μαζικά προς τη παρανομία. "Ο νομοταγής πολίτης θεωρείται "κορόιδο" ενώ ο παρανομῶν, είναι ο "έξυπνος".

Έδῶ έχουμε δυο συμπεριφορές ανάλογα με τη θέση τῶν πολιτῶν στην ἱεραρχία τῆς ἐξουσίας στη κοινωνία.

Οἱ μὲν οἰκονομικά καὶ κοινωνικά ἀσθενέστεροι, παρανομοῦν καὶ ἐμμέσως ζητοῦν ἀπὸ τοὺς διαχειριστὲς τῆς ἐξουσίας "ρυθμίσεις" οἱ ὁποῖες θὰ νομιμοποιοῦν τις παρανομίες τους. Αὐτὴ ἡ κατάσταση ὠφελεῖ τὰ ὑπάρχοντα κόμματα ἐξουσίας τὰ ὁποῖα ἔχουν "στὸ χέρι" ὅλο αὐτὸ τὸν "καταπιεζόμενο λαό".

Οἱ μὲν οἰκονομικά καὶ κοινωνικά ἰσχυροί, δὲν χρειάζεται κανὲν νὰ παρανομήσουν. Μέσω τῶν διασυνδέσεών τους καὶ τῆς ἰσχύος τους ἐξασφαλίζουν νὰ περάσουν νομοθετικὲς ρυθμίσεις πρὸς τὸ συμφέρον τους.

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ περιβάλλον, οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες πολιτικοὶ στὴ προσπάθειά τους νὰ περισώσουν τὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς ἀντιπροσωποκρατίας, πρότειναν διάφορες ἔννοιες μὲ ἀσαφὲς περιεχόμενο σὰν θεραπεία τῶν προβλημάτων.

Γιὰ τὴ Διαφάνεια

Τί ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη "διαφάνεια"; Ἡ ἔννοια τῆς διαφάνειας σχετίζεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς δημόσιας θέας. Μία διαδικασία, ἕνα ἀντικείμενο εἶναι διαφανὲς ὅταν τὸ ἐσωτερικὸ του εἶναι ὁρατό.

Διαφάνεια στὸ δημόσιο βίο σημαίνει ὅτι ὅλες οἱ πολιτικὲς διαδικασίες καθῶς καὶ ὅλες οἱ διαδικασίες ποὺ ἀφοροῦν τὸ κράτος (ποὺ ὑποτίθεται ἀποτελεῖ τὴ θεσμοθετημένη θέληση τῆς κοινωνίας) εἶναι σὲ δημόσια θέα.

Υφίσταται κάτι τέτοιο στὴ σημερινὴ Ἑλληνικὴ κοινωνία; Ποιὲς διαδικασίες καὶ ἰδρύματα τοῦ κράτους λειτουργοῦν μὲ πλήρη δημοσιότητα; Ἀκόμα καὶ ἡ βουλή, λειτουργεῖ χωρὶς οἱ πολῖτες νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ τὴ παρακολουθήσουν καὶ νὰ ἔχουν ἀμεση πρόσβαση στὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεών τους.

Γιατί ἐμφανίζεται τὸ αἶτημα τῆς διαφάνειας; Ἐμφανίζεται ἀπὸ μερικὸς πολιτικούς γιὰ νὰ τονίσουν ὅτι ὁρισμένες διαδικασίες δὲν γίνονται γιὰ τὸ δημόσιο συμφέρον. Οἱ διαδικασίες αὐτὲς εἶναι ἀδιαφανεῖς γιατί ἐξυπηρετοῦν συγκεκριμένα ἰδιωτικὰ συμφέροντα τὰ ὁποῖα εἶναι σὲ σύγκρουση μὲ τὰ συμφέροντά της πλειοψηφίας. Ἐνῶ ὅμως καταγγέλεται ἡ "ἀδιαφάνεια" ἐν τούτοις δὲν προσδιορίζεται ποτὲ μὲ σαφήνεια μιὰ μέθοδος γιὰ τὴν ἀρση τῆς. Τὸ νὰ φτιάξει κάποιος "ἀνεξάρτητες" ἐπιτροπές, αὐτὸ δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἀδιαφάνεια, γιατί τὸ πρόβλημα μετατοπίζεται στὴ διαφάνεια τῆς ἀνεξάρτητης ἐπιτροπῆς.

Γιὰ τὴν Ἀξιοκρατία

Τί ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη "ἀξιοκρατία". Ἡ ἐτυμολογικὴ ἐρμηνεία τῆς λέξης εἶναι ὅτι ὁ "ἀξιος" "κρατεῖ" δηλ. ἐπικρατεῖ, κυβερνᾷ. Ἡ ἔννοια τοῦ "ἀξίου" ἐμπεριέχει ἕνα στοιχεῖο διάταξης: Ὁ ἀξιος εἶναι ἰκανότερος κάποιου ἄλλου γιὰ μιὰ συγκεκρι-

κριμένη εργασία. Άξιος είναι αυτός που έχει καλλιεργήσει κάποιες δεξιότητές του σε κάποιο τομέα και υπερτερεί σε αυτόν τον τομέα από κάποιους άλλους.

Ἡ κοινωνία είναι ένα *ιεραρχημένο σύνολο*. Τὸ κοινωνικὸ σύνολο ἔχει πολλοὺς ἱεραρχικοὺς μηχανισμοὺς ποὺ συμμετέχουν τὰ μέλη της. Κάποιοι μηχανισμοὶ εἶναι ἀτυποί, κάποιοι θεσμοθετημένοι, μὲ μικρότερη ἢ μεγαλύτερη βαρύτητα γιὰ τοὺς συμμετέχοντες. Ἡ συμμετοχὴ στὴν ἐργασία τοῦ κάθε ἀτόμου, γίνεται μέσα ἀπὸ ἱεραρχικοὺς μηχανισμοὺς (π.χ στὶς ἐταιρεῖες). Ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς εἶναι καὶ αὐτὸς ἕνα ὑπόδειγμα καὶ ἴσως πρότυπο πολυπληθοῦς ἱεραρχικοῦ μηχανισμοῦ.

Τὰ ἄτομα ποὺ βρίσκονται μέσα στοὺς ἱεραρχικοὺς ὀργανισμοὺς, καταλαμβάνουν κάποιες θέσεις στὴν ἱεραρχία τους. Ὁ τρόπος ποὺ γίνεται αὐτὴ ἡ ἐπικατανομή, ποικίλλει ἀπὸ μηχανισμὸ σε μηχανισμὸ.

Υπάρχει σὲ κάθε μηχανισμὸ ἡ διαδικασία "ιεραρχικῆς ἀνέλιξης" στὸ ἐσωτερικὸ του. Σὲ κάποιους μηχανισμοὺς αὐτὸ εἶναι θεσμικὰ καθορισμένο, σὲ κάποιους ἄλλους δὲν εἶναι. Μιᾶς καὶ ἡ ἱεραρχικὴ ἀνέλιξη ἀποτελεῖ ἕνα ζήτημα ποὺ ἀποσχολεῖ σοβαρὰ τοὺς συμμετέχοντες (σὲ μερικοὺς μηχανισμοὺς αὐτὸ εἶναι ζωτικῆς σημασίας μιᾶς καὶ ἡ ἀνέλιξη πέρα ἀπὸ τὸ συναισθηματικὸ φορτίο ἔχει καὶ ἄμεσες ὀλιγκές ἀπολαυές), εἶναι ἕνα πεδίο συνεχοῦς τριβῆς. Ἐμφανίζονται πολλὲς φορὲς "παράπονα" γιὰ τὴ μὴ "δίκαιη" ἀνέλιξη κάποιου, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ παράπονα συνήθως θεμελιώνονται πάνω στὴ "ἀξιοσύνη" κάποιου γιὰ ἕνα τομέα ἢ ὄχι.

Θεωρεῖται "δίκαιο" νὰ βρίσκονται σὲ ὑψηλότερη ἱεραρχικὰ θέση ἄτομα ποὺ ἔχουν περισσότερο ἀνεπτυγμένες ἰκανότητες/δεξιότητες ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται σὲ κατώτερη ἱεραρχικὰ θέση. Ἔτσι γεννιέται καὶ τὸ αἴτημα τῆς "ἀξιοκρατίας".

Συνήθως τὸ αἴτημα αὐτὸ προβάλλεται ὅταν διεκδικεῖται μίᾳ ἱεραρχικὰ ἀνώτερη θέση ἀπὸ περισσότερους ἀπὸ ἕνα ὑποψηφίους.

Τὸ πρόβλημα μὲ τὸ αἴτημα τῆς "ἀξιοκρατίας" εἶναι αὐτὸ τῶν διαδικασιῶν ἀξιολόγησης. Οἱ ἄνθρωποι κρίνονται μὲ κάποιο τρόπο, καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος εἶναι ποῦ γεννάει τὴν αἴσθηση τοῦ δικαίου τῆς κρίσης ἢ ὄχι. Ἔτσι τὸ νὰ μιλάμε γιὰ "ἀναξιοκρατία" χωρὶς νὰ προσδιορίζουμε τὴ γενεσιουργὸ αἰτία της, εἶναι σὰν νὰ διαπιστώνουμε ὅτι κάποιος ἔχει πυρετὸ ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξέρουμε τὴν ἀρρώστεια ποῦ τὸν προκάλεσε.

Προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀξιοκρατία εἶναι τὸ ἀδιάβλητό του τρόπου κρίσης. Τὸ ἀδιάβλητο ἔχει τὶς παρακάτω βασικὲς προϋποθέσεις:

- α. Τὴ τοποθέτηση συγκεκριμένων καὶ ἐνιαίων κριτηρίων γιὰ τοὺς κρινόμενους.
- β. Τὴ σχετικὴ ἀνεξαρτησία τῆς κρίσης τῶν κριτῶν ἀπὸ προσωπικὲς προκαταλήψεις.

Μὲ βάση αὐτὰ τὰ δυὸ κριτήρια, μπορούμε νὰ ἱεραρχήσουμε κάθε κοινωνικὸ ἱεραρχικὸ μηχανισμὸ, τὸ πόσο "ἀξιοκρατικὸς" εἶναι. Ἄς σκεφτοῦμε λοιπὸν γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ τοὺς θεσμοὺς τοὺς πόσο ἀξιοκρατικοὶ εἶναι.

Δυστυχῶς ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις τὸ σύνολο τῶν θεσμῶν κυριαρχεῖται ἀπὸ ἀναξιοκρατία. Θὰ ἀπαριθμήσω τὶς ἐξαιρέσεις ἐδῶ:

1. Ὁ θεσμὸς τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων στὰ ΑΕΙ.

2. Ὁ θεσμὸς τῶν προσλήψεων στὸ Δημόσιο καὶ ἐλεγχόμενων ἀπὸ αὐτὸν ὀργανισμῶν μέσω τοῦ ΑΣΕΠ (μὲ ὅσες ἐπιφυλάξεις μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν γιὰ τὸ ἀδιάβλητο τῶν κριτηρίων σὲ μερικές περιπτώσεις).

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ θεσμοὶ βάλονται μὲ μανία ἀπὸ πολλές πλευρὲς τελευταῖα. Μήπως θὰ πρέπει νὰ προβληματιστοῦμε πάνω στὸ λόγο αὐτῆς τῆς ἐπίθεσης;

Ἡ προσωπική μου γνώμη εἶναι ὅτι ἡ πηγή τῶν προβλημάτων εἶναι τὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς ἀντιπροσωποκρατίας. Ἡ θεραπεία τοὺς βρίσκεται στὴν ἀλλαγὴ τοῦ πολιτικοῦ συστήματος πρὸς τὴ κατεύθυνση τῆς Ἑμεσης Δημοκρατίας.

Γιὰ τὴν Ἑμεση Δημοκρατία

Θὰ ξεκινήσουμε μὲ ἓνα ὄρισμὸ τῆς Ἑμεσης Δημοκρατίας:

Εἶναι τὸ πολίτευμα στὸ ὁποῖο οἱ Πολίτες ἐξασκοῦν τὴν νομοθετικὴ ἐξουσία ψηφίζοντας *αὐτοπροσώπως τοὺς νόμους* τοὺς ἀφ' ἑνός, καὶ ἐπιλέγονται μέσω *ἐκλογῆς ἢ κλήρωσης* στὰ ἀξιώματα τῆς πολιτείας.

Ἐνα τέτοιο πολιτικὸ σύστημα προωθεῖ τὸ "κοινὸ καλὸ" μιᾶς καὶ οἱ πολίτες οἱ ἴδιοι εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὸν πρῶτο καὶ τὸν τελευταῖο λόγο γιὰ τὸ τί ἀποτελεῖ ὠφέλιμο γιὰ αὐτοὺς ἢ ὄχι.

Τὸ φαινομενικὰ παράδοξο εἶναι γιὰ αὐτὸ τὸ πολιτικὸ σύστημα δὲν γίνεται εὐρέως ἀποδεκτὸ ἀπὸ τοὺς πολίτες τῶν διάφορων χωρῶν, μιᾶς καὶ αὐτὸ θὰ ἦταν πρὸς τὸ συμφέρον τους.

Ἐπάρχει πληθώρα ἀντιρρήσεων καὶ ἐπιχειρημάτων γιὰ τὴν ἀπαξίωσή της Ἑμεσης Δημοκρατίας μὲ διαφορετικοὺς κάθε φορὰ ἀποδέκτες.

Τὸ "θεωρητικὸ" ἐπιχείρημα ποὺ προβάλλεται καὶ κυρίως καταναλώνεται σὲ ὀλιγομελεῖς κύκλους εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφασίζονται ὅλοι γιὰ κάτι τὸ ὁποῖο δὲν ἔχουν καλὴ γνώση καὶ ἐπομένως οἱ ἀποφάσεις δὲν θὰ εἶναι οἱ πλέον χρήσιμες καὶ ὠφέλιμες γιὰ τοὺς πολίτες.

Τὸ "τεχνικὸ" ἐπιχείρημα ποὺ προβάλλεται καὶ προορίζεται γιὰ εὐρεία κατανάλωση, εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συναθροίζονται ἑκατομμύρια πολίτες γιὰ νὰ ἀποφασίσουν κάτι, καὶ ὅτι δὲν εἶναι τεχνικῶς δυνατὸν νὰ κάνουμε δημοψήφισμα γιὰ κάθε νόμο.

Δὲν εἶναι σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ κειμένου νὰ ἀντικρούσει λεπτομερειακὰ αὐτὴ τὴν ἐπιχειρηματολογία.

Γιὰ τὸ "θεωρητικὸ" ἐπιχείρημα: Γιὰ τὸ ἂν ἓνα τέτοιο πολίτευμα μπορεῖ νὰ προωθήσει ἀποτελεσματικὰ τὸ κοινὸ συμφέρον, ὅταν ἀκόμα καὶ οἱ "ἀδαιεῖς" ἀποφασίζουν, αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ μέσα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἐμπειρία: Ἀπὸ τὸ ἀπώτερο παρελθὸν μέσω τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἀρχαίας Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας, καὶ ἀπὸ τὸ παρὸν μέσω τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας.

Γιὰ τὸ "τεχνικὸ" ἐπιχείρημα: Ἐν ὄντως στὸ παρελθὸν οἱ συναθροίσεις σὲ ἐπίπεδο μεγαλύτερο ἑνὸς Δήμου ἦταν πρακτικὰ ἀδύνατες, λόγῳ περιορισμῶν χρόνου καὶ ἀπόστασης, σήμερα μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι τὰ τεχνολογικὰ ἐμπόδια γιὰ τὴν

έφαρμογή της Ήμεσης Δημοκρατίας έχουν άρθει, μέσα από την ανάπτυξη των σύγχρονων τεχνολογιών διαδικτύωσης.

Ή Διαφορά Ήστοσελίδων με τὰ Ήλεκτρονικά ΜΜΕ:

Ή λειτουργικότητα των ιστοσελίδων είναι *υπερσύνολο* της αντίστοιχης των ΜΜΕ. Στὰ ηλεκτρονικά ΜΜΕ υπάρχει μια *συνεχής ροή πληροφορίας* μέσα στο χρόνο πρὸς *μία μόνο κατεύθυνση*, χωρίς νὰ υπάρχουν δυνατότητες ἐπιλογῆς τοῦ χρήστη γιὰ ἐπηρεασμὸ αὐτῆς τῆς ροῆς. Ἐπίσης δὲν υπάρχουν ἄμεση δυνατότητα ἐπαναφορᾶς μιᾶς πληροφορίας πὸν μεταδόθηκε. Ή ἐπαναφορὰ γίνεται μέσα ἀπὸ διαρκῆ τῆς ἐπανάληψη, κάτι πὸν ἀποτελεῖ σπατάλη χρόνου. Ἀντίθετα οἱ ιστοσελίδες ἔχουν τὴ δυνατότητα *καταγραφῆς τῆς πληροφορίας*, ταξινομησῆς τῆς καὶ ἐπιλογῆς τῆς ἀπὸ τὸν χρήστη τῆς. Ὁ χρήστης μπορεῖ νὰ *ἔρθει σὲ δοσοληψία* μαζί τῆς, τοποθετώντας τὶς ἀπόψεις του, καὶ τὶς ἐπιλογῆς του. Ἐπομένως, αὐτὴ ἡ τεχνολογικὴ καινοτομία, κουβαλάει μέσα τῆς καὶ τὴ δυνατότητα τῆς χρήσης τῆς σὰν τεχνολογικὸ ἔργαλειο γιὰ τὴ πραγμάτωση τῆς Ήμεσης Δημοκρατίας.

Γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Ήμεσης Δημοκρατίας

Ἄπαιτήσεις Διαφάνειας

Πλήρης δημοσιότητα ὄλων τῶν λειτουργιῶν τοῦ κράτους. Κάθε δημόσιο ἔγγραφο, κάθε δοσοληψία ὁποιασδήποτε δημόσιας ὑπηρεσίας με ὁποιοδήποτε πολίτη θὰ εἶναι σὲ κοινὴ θέα ὄλων τῶν πολιτῶν.

Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὑλοποιηθεῖ ἄμεσα με τὴ βοήθεια τῆς σύγχρονης τεχνολογίας. Π.χ. ἡ κάθε δημόσια ὑπηρεσία θὰ ἔχει τὸν ιστότοπό τῆς στὸν ὁποῖο θὰ καταγράφονται ὄλες οἱ κινήσεις τῆς. (Π.χ. ἡ ἀλληλογραφία τῆς με τοὺς πολίτες, ἡ ἐσωτερικὴ ἀλληλογραφία τῆς, τὰ μητρώα τῶν ὑπαλλήλων τῆς, τὰ φύλλα ἀξιολόγησῆς τους, οἱ μισθολογικῆς τους καταστάσεις.) Οἱ ιστότοποι αὐτοὶ θὰ ἔχουν μηχανῆς ἀναζήτησης γιὰ τὰ στοιχεῖα πὸν περιέχουν καθὼς καὶ ιστοσελίδες διαλόγου ὅπου οἱ πολίτες ἐπώνυμα θὰ καταθέτουν τὶς ἀπόψεις/κρίσεις/προτάσεις τους γιὰ τὴ λειτουργία τῆς συγκεκριμένης ὑπηρεσίας. Στὸ διάλογο αὐτὸ ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι δημόσιος, θὰ πρέπει νὰ παρεμβαίνει καὶ ἡ ὑπηρεσία μέσω ὑπαλλήλων πὸν θὰ ἐπιλέγονται κάθε φορὰ καὶ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπαντοῦν στὰ ἐρωτήματα καὶ τὶς προτάσεις.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω, τὰ λεγόμενα "προσωπικὰ δεδομένα" εἶναι μόνο αὐτὰ πὸν δὲν κατατίθενται στὸ κράτος. Π.χ. οἱ φορολογικῆς δηλώσεις, τὰ περιουσιακὰ τοὺς συμβόλαια, θὰ εἶναι σὲ κοινὴ θέα ὄλων τῶν πολιτῶν.

Τὸ τί εἶναι προσωπικὸ δεδομένο χαρακτηρίζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ κριτήριο, δὴλ. τῆς μὴ κατάθεσῆς του σὲ κάποια κρατικὴ ὑπηρεσία. Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα θεωροῦνται προσωπικὰ δεδομένα, καὶ ἡ δημοσιοποίησή τους ἢ ὄχι καθορίζεται κάθε φορὰ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τους πολίτες.

Ἄπαιτήσεις Ἄξιοκρατίας

Κάθε μηχανισμὸς ἀξιολόγησῆς θὰ πρέπει νὰ εἶναι σὲ δημόσια θέα. Τὰ

κριτήρια αξιολόγησης, και η κρίση κάθε κρίνοντος, θα πρέπει να είναι γνωστά εκ των προτέρων, και επιπλέον οι κρίνοντες θα αναλαμβάνουν επώνυμο και δημόσια τη κρίση τους. Για κάθε κρίση θα πρέπει να υπάρχει και η δυνατότητα ένστασης του κρίνόμενου.

Φανταστείτε τη περίπτωση κρίσης ενός γιατρού του ΕΣΥ: Θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη ή όλη προϋστορία του όπως αυτή είναι αποτυπωμένη μέσα μέσα από τις δραστηριότητές του σαν γιατρού. Η αποτύπωση αυτή των δραστηριοτήτων του θα είναι πάντα σε δημόσια θέα. Έτσι π.χ. θα πρέπει να είναι καταγεγραμμένα τα Ιατρικά περιστατικά που ανέλαβε, το ποσοστό επιτυχίας τους, και τα διάφορα επιστημονικά του προσόντα όπως αυτά θα μπορούσαν να τοποθετούνται με τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση. Τη κρίση του θα την αναλαμβάνει κριτική επιτροπή ή όποια θα εκλέγεται ή θα κληρώνεται μέσα από το σύνολο των επαγγελματικά Ιεραρχικά ανωτέρων του. Η όλη διαδικασία θα είναι δημόσια, και θα υπάρχει η δυνατότητα σε κάθε πολίτη να εκφράζει τη γνώμη του για τη κρίση κάθε μέλους της επιτροπής. Σε αυτή τη περίπτωση, ο κάθε κριτής είναι υποχρεωμένος να απαντήσει στις απόψεις των πολιτών και να αιτιολογήσει τη κρίση του.

Όλοι οι κρατικοί λειτουργοί θα κρίνονται σε τακτά διαστήματα τα οποία δεν θα υπερβαίνουν τα δυο χρόνια.

Το σημερινό Έλληνικό Κράτος, έχει απεμπολήσει το δικαίωμα της κρίσης των υπαλλήλων του εκπαιδευτικών! Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές Μ.Ε. δεν κρίνονται από το 1981 και μετά! Μετά από αυτό δεν θα πρέπει να απορροΰμε για τη κατάντια του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Οι Μηχανισμοί Έλέγχου της Άμεσης Δημοκρατίας

Ο κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα κρίσης για κάθε ύπηρεσία που βρίσκεται άμεσα ή έμμεσα υπό κρατική έποπτεία. Έτσι π.χ. η λειτουργία της πολεοδομίας, της δασικής ύπηρεσίας και βρίσκεται κάτω από τον άμεσο έλεγχο των πολιτών. Κάθε αίτηση, πρόταση, κρίση προς αυτή θα υποβάλλεται επώνυμο και δημόσια, και η ύπηρεσία αυτή θα είναι υποχρεωμένη να απαντάει με επώνυμο μέλος της και δημόσια.

Φανταστείτε τη λειτουργία της πολεοδομίας με ένα τέτοιο καθεστώς. Θα τολμούσαν κάποιοι να χτίσουν αυθαίρετα; Προφανώς και όχι γιατί η πολιτεία θα είχε φτιάξει το κτηματολόγιο της, και θα είχε οριοθετηθεί η δημόσια περιουσία από την ιδιωτική. Αν π.χ κάποιος πολίτης που πήγε για τουρισμό σε ένα Έλληνικό νησί, και διαπίστωνε κάτι "περίεργο" σε κάποιον οικισμό, θα είχε τη δυνατότητα μέσα από τον ύπολογιστή του να δει τα πλήρη τοπογραφικά και πολεοδομικά σχέδια, καθώς και τα ιδιοκτησιακά συμβόλαια. Άμεσα θα μπορούσε να δει το αν ύφίσταται παρανομία, και να καταγγείλει αυτήν στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Χωροτοξίας, απαιτώντας εξηγήσεις. Θα τολμούσαν τότε οι διάφοροι "επώνυμοι" να παρανομοΰν;

Στὸ χῶρο τῆς οἰκονομίας, θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀπόλυτη διαφάνεια στὰ ἰδιοκτησιακὰ καθεστῶτα τῶν ἐταιρειῶν. Ἡ κάθε ἐταιρεία θὰ πρέπει νὰ ἔχει σὲ δημόσια θέα σὲ κάθε χρονικὴ στιγμὴ τοὺς κατόχους μετοχῶν τῆς μὲ τὸν ἀριθμὸ μετοχῶν ποὺ ὁ καθένας κατέχει.

Μὲ τὴ δημόσια θέαση τῶν φορολογικῶν δηλώσεων καὶ τῶν ἰδιοκτησιακῶν τίτλων, μπαίνει ἄμεσα ἡ βάση γιὰ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς. Οἱ πολῖτες ἀναλαμβάνουν αὐτὸ τὸ ρόλο καὶ ὄχι οἱ εἰδικὲς ὑπηρεσίες τῶν "ἀδιάφθορων" τῆς ἐφορίας.

Γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Βουλῆς

Ἡ Βουλὴ νὰ πάψει νὰ ψηφίζει τοὺς νόμους. Ἀπλὰ θὰ προτείνει τοὺς νόμους καὶ οἱ πολῖτες θὰ τοὺς ἐπικυρώνουν μὲ δημοψηφίσματα, στὰ ὁποῖα θὰ ὑπάρχει καὶ τὸ δικαίωμα τῶν ἀντιπροτάσεων ἀπὸ μεμονωμένους πολῖτες εἴτε σύνολα πολιτῶν. Μία ομάδα πολιτῶν ποὺ ἀποτελεῖ ποσοστὸ μεγαλύτερο τοῦ 5% τοῦ συνόλου, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνει νόμο πρὸς ψήφιση. Οἱ ψηφοφορίες γιὰ νόμους εἶναι ὑποχρεωτικές. Σὲ κάθε ψηφοφορία θὰ ὑπάρχει καὶ τὸ ψηφοδέλτιο τοῦ λευκοῦ. Ἄν στὰ δημοψηφίσματα γιὰ τοὺς νόμους δὲν ὑπάρχει πλειοψηφία ἀπόλυτη, (τὰ λευκὰ λογίζονται) τότε οἱ νόμοι δὲν κατοχυρώνονται.

Γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Κυβέρνησης

Ἡ κυβέρνηση θὰ ἐκλέγεται ἀπὸ τὸ σῶμα τῶν πολιτῶν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴ Βουλὴ. Λογοδοτεῖ στὸ σῶμα τῶν πολιτῶν. Οἱ πολῖτες θὰ μποροῦν νὰ ἀνακαλέσουν ὅποιανδήποτε στιγμὴ, κάθε αἵρετὸ μέλος. Ἡ ἐκλογή γίνεται ἀνὰ κυβερνητικὴ θέση. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν στὴν ἴδια κυβέρνηση πολῖτες μὲ διαφορετικὲς πεποιθήσεις. Αὐτὸ θὰ προωθήσει καὶ τὴν ἔννοια τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν πολιτῶν, καὶ ὄχι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὅπως γίνεται σήμερα γιὰ τὴ κατάληψη τῶν κυβερνητικῶν θώκων.

Ξεχωρίζοντας τὴ Βουλὴ ἀπὸ τὴ Κυβέρνηση, ἐπαναφέρεται ἡ προτεραιότητα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἀπέναντι στὴν ἐκτελεστικὴ, καὶ ἐπιπλέον ἀξιοποιοῦνται ἀποτελεσματικὰ διαφορετικῶν δεξιοτήτων πολῖτες. Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι "δραματιστές" θὰ κλίνουν πρὸς τὴ Βουλὴ, οἱ "τεχνοκράτες" πρὸς τὴ κυβέρνηση.

Προϋποθέσεις γιὰ μιὰ Εὐσταθῆ Ἄμεση Δημοκρατία

Κατὰ τὴν ἀποψή μου ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἄμεσης Δημοκρατίας, προϋποθέτει τὰ παρακάτω:

- α. Τὴ θέληση τῶν πολιτῶν γιὰ τὴν χρησιμότητά της. (Μὲ ἄλλα λόγια ἢ "πίστη" ὅτι τὸ πολίτευμα αὐτὸ τοὺς ἐκπροσωπεῖ πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἄδη ὑπάρχοντα.)
- β. Τὴν ὑπαρξὴ πολιτῶν ποὺ θὰ ἔχουν τὴ θέληση γιὰ αὐτόνομη καὶ αὐτόβουλη ὑπαρξὴ.
- γ. Τὴ δημοκρατικὴ λειτουργία τῆς πλειονότητας τῶν συλλογικῶν ὀργανισμῶν τῆς κοινωνίας.
- δ. Τὴν ὑπαρξὴ τῶν μηχανισμῶν διαφάνειας καὶ ἀξιοκρατίας σὲ κάθε θεσμὸ τῆς πολιτείας.

Ἡ προϋπόθεση (β) συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴ παιδεία τῶν πολιτῶν τους.

Δημοκρατικὴ Λειτουργία Συλλογικῶν Ὄργανισμῶν.

Οἱ συλλογικοὶ ὄργανισμοὶ ποὺ ὑπάρχουν (κόμματα, κινήσεις, ὄργανισμοί, σωματεῖα) λειτουργοῦν μὲ δημοκρατικὴς ἀρχές. (Βλέπε παρακάτω γιὰ τὸν ὀρισμὸ τῆς δημοκρατικῆς λειτουργίας). Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουμε Πολίτες χωρὶς νὰ λειτουργοῦμε σὰν τέτοιοι στὴ καθημερινή μας ζωὴ. Ἄς ἀναλογιστοῦμε κατὰ πόσο σήμερα στὴ χώρα μας οἱ συλλογικοὶ μας ὄργανισμοὶ λειτουργοῦν μὲ δημοκρατικὸ τρόπο. Εἶναι τὰ σωματεῖα, οἱ ἐνώσεις, τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ κινήσεις ἐλεγχόμενα ἄμεσα ἀπὸ τὰ μέλη τους ἢ ἀπὸ κάποιους "ἐκπροσώπους";

Τί Χαρακτηρίζει ἓνα Ὄργανισμὸ σὰν Δημοκρατικὸ

Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ γίνεται ἀπὸ τὶς διαδικασίες λειτουργίας του. Ἡ δημοκρατικὴ διαδικασία ὀρίζεται ὅταν ὑπάρχουν τὰ δυὸ χαρακτηριστικά:

- α. Πλήρης δημοσιότητα ὅλων τῶν ἀπόψεων ὅλων τῶν μελῶν. Κατοχύρωση δὴλ. τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ διατυπώσης τῶν ἀπόψεων σὲ ὅλα τὰ μέλη.
- β. Τὰ ἀξιώματα (δὴλ. οἱ θέσεις μέσα στὸ ἱεραρχικὸ του δένδρο) νὰ καταλαμβάνονται εἴτε μετὰ ἀπὸ κλήρωση εἴτε ἀπὸ ἐκλογή ποὺ σύμμετέχουν ὅλα τὰ μέλη. Ἡ διαδικασία ἐκλογῆς καὶ ἀνάκλησης ἐνὸς ἐκλεγμένου προσώπου εἶναι ἡ ἴδια.

Φανερὴ ἢ Μυστικὴ Ψηφοφορία;

Ἡ ὑπαρξὴ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐμμέσως ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν πιέσεις καὶ συνέπειες στοὺς ψηφοφόρους. Ὁμολογεῖται δὴλ. ἡ ὑπαρξὴ βίας ἢ ἀπειλῆς ἐξάσκησής της σὲ πολίτες μὲ κριτήριον τὶς πεποιθήσεις τοὺς. Ὅμως ἓνα ἀρνητικὸ ἐπακόλουθο τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας εἶναι ἡ ἀνευθυνότητα τῶν ψηφοφόρων. (Βλέπε τὸ παράδειγμα τῶν "κοφοχέρηδων" μετὰ ἀπὸ κάθε ἐκλογικὴ ἀναμέτρηση).

Πιστεύω ὅτι γιὰ τὴ ψήφιση νόμων ἢ ψηφοφορία θὰ πρέπει νὰ εἶναι φανερὴ. Ὁ κάθε πολίτης θὰ πρέπει νὰ ἀρᾷ τὴν εὐθύνη τῆς ψήφισης τῶν νόμων ποὺ διέπουν τὴ ζωὴ του.

Στὶς ψηφοφορίες γιὰ ἐκλογή πολιτῶν σὲ δημόσια ἀξιώματα, ἴσως ἐκεῖ ἡ ψηφοφορία μπορεῖ νὰ εἶναι μυστικὴ γιὰ τὴν ἐξομάλυνση τυχόν προσωπικῶν ἀντιδικιῶν.

Ἀναμόρφωση τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συστήματος

Ἡ παιδεία νὰ ἔχει σὰν πρῶτο στόχο τῆς τὴ διαμόρφωση αὐτοτελῶν προσωπικοτήτων. Αὐτὸ γίνεται μὲ τὴν ἄσκηση/δοκιμασία τῆς κριτικῆς ἱκανότητος. Τὸ καλλίτερο ἐργαλεῖο γιὰ αὐτὴ τὴν ἐξάσκηση εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου τὰ μαθηματικά. Νὰ καθιερωθεῖ ἡ ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τῆς Εὐκλείδειας γεωμετρίας

στη μέση εκπαίδευση που αποτελεί υπόδειγμα αυτοτελοῦς επιστημονικῆς περιοχής. Ἐπίσης ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας, τῆς γλώσσας, τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς τέχνης.

Ἡ διδασκαλία τῆς τεχνολογίας καὶ τῶν δεξιοτήτων θὰ ἐξειδικεύεται γιὰ τοὺς μαθητές. Ὑποχρεωτικὴ ἡ διδασκαλία τεχνολογιῶν ποὺ θὰ χρησιμοποιοῦνται στὴν ἐξάσκηση τῶν πολιτικῶν τους δικαιωμάτων. Ἐνιαία διδακτέα ὕλη σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα. Ἐνιαῖος καὶ ἀδιάβλητος τρόπος ἀξιολόγησης τῶν μαθητῶν. (Πανελλαδικὲς ἐξετάσεις σὲ κάθε τάξη τῆς μέσης ἐκπαίδευσης).

Ἀξιολόγηση κάθε καθηγητῆ κάθε δυὸ χρόνια μὲ τρόπο παρόμοιο μὲ αὐτὸν τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων δημοσίου/ὀργανισμῶν. Ἡ εἰσαγωγή στὴ τριτοβάθμια ἐκπαίδευση θὰ γίνεται πάλι μὲσω πανελλαδικῶν ἐξετάσεων.

Μεταβατικὰ Αἰτήματα

Ἐνας κοινότυπος ὀρισμὸς τῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ *τέχνη τοῦ ἐφικτοῦ*. Θὰ ἔλεγα ὅτι εἶναι ἡ τέχνη τῆς προσέγγισης ποὺ δυστυχῶς σήμερα ἔχει ἐκφυλισθεῖ σὲ κρατικὴ διαχείριση. Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ ἀρνητικὸ πολιτικὸ κλίμα, θεωρῶ ὅτι οἱ παρακάτω θέσεις/προτάσεις, ἀποτελοῦν ἓνα βῆμα προσέγγισης πρὸς τὴν Ἄμεση Δημοκρατία. Ἐχοντας μπροστὰ αὐτὲς τὶς ἐκλογὲς σὰν Πολίτης ἀπαιτῶ ἀπὸ ὅλους τοὺς πολιτικοὺς σχηματισμοὺς:

1. Νὰ κατατεθεῖ νόμος στὴ Βουλὴ ποὺ νὰ ὀρίζει τὶς διαδικασίες γιὰ τὴ διεξαγωγή δημοψηφίσματος. Δημοψηφίσματα θὰ γίνονται εἴτε μὲ πρωτοβουλία τῆς Βουλῆς, εἴτε μὲ πρωτοβουλία πολιτῶν. Νὰ προκηρῦσσεται δημοψήφισμα ἂν τὸ 5% τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος ἀπαιτεῖ κάτι τέτοιο. Ἀντικείμενο δημοψηφίσματος νὰ ἀποτελεῖ καὶ ἀνάκληση νόμου τῆς Βουλῆς.
2. Νὰ κατατεθεῖ νόμος στὴ Βουλὴ ποὺ νὰ ὀρίζει τὶς διαδικασίες ἀνάκλησης αἰρετῶν ἐκπροσώπων. Ἡ διαδικασία ἀνάκλησης νὰ εἶναι ταυτόσημη μὲ αὐτὴ τοῦ δημοψηφίσματος.
3. Νὰ κατατεθεῖ νέος ἐκλογικὸς νόμος στὴ Βουλὴ ὁ ὁποῖος θὰ περιλαμβάνει:
 - α. Ξεχωριστὲς ἐκλογὲς γιὰ τὸ νομοθετικὸ σῶμα τῆς Βουλῆς, καὶ καὶ γιὰ τὴ κυβέρνηση.
 - β. Ἐπιβολὴ τῆς ἀπλῆς ἀναλογικῆς γιὰ τὶς ἐκλογὲς τῆς Βουλῆς.
 - γ. Ἐπιβολὴ τῆς αἰρετότητας στοὺς βουλευτὲς Ἐπικρατείας ἢ κατάργηση τους.
 - δ. Ἐπιβολὴ τῆς αἰρετότητας καὶ ἀνακλητότητας σὲ ὅλα τὰ μέλη τῶν λεγόμενων "ἀνεξάρτητων ἀρχῶν".